

Натисніть тут, щоб

КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ

або

замовляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

БІБЛІОТЕКА ВЧИТЕЛЯ

Т.М. Криса

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

Конспекти уроків

4 клас

До підручника

М.І. Резніченка, С.К. Трач

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 371.32:74
ББК 74.268.51
К 82

Серію «Бібліотека вчителя» засновано 2007 р.

Криса Т.М.

К 82 Образотворче мистецтво : конспекти уроків : 4 клас : за підручником М.І. Резніченка, С.К. Трач / Т.М. Криса. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2016. — 96 с. — (Бібліотека вчителя).

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)

ISBN 978-966-10-4327-4

У посібнику подано конспекти уроків з образотворчого мистецтва для 4 класу, зміст яких відповідає навчальній програмі Міністерства освіти і науки України, Державному стандарту початкової загальної освіти та підручнику «Образотворче мистецтво. 4 клас» (автори М.І. Резніченка, С.К. Трач).

Для вчителів початкових класів, студентів педагогічних закладів.

УДК 371.32:74

ББК 74.268.51

Навчальне видання

КРИСА Тетяна Михайлівна

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

Конспекти уроків

4 клас

До підручника

М.І. Резніченка, С.К. Трач

Головний редактор *Богдан Будний*

Редактор *Донара Пендзей*

Обкладинка *Володимира Басалиги*

Комп'ютерна верстка *Галини Кузів*

Технічний редактор *Оксана Чучук*

Підписано до друку 02.12.2015. Формат 60x84/8. Папір друкарський.
Гарнітура Times Etd. Умовн. друк. арк. 11,16. Умовн. фарбо-відб. 11,16.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга — Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002

Навчальна книга — Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008

тел./факс (0352)52-06-07; 52-19-66; 52-05-48

office@bohdan-books.com

www.bohdan-books.com.

Охороняється законом про авторське право.

Жодна частина цього видання не може бути відтворена в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.

ISBN 978-966-10-4327-4

9 789661 043274

ISBN 978-966-10-1765-7 (серія)

ISBN 978-966-10-4327-4

© Навчальна книга — Богдан, 2016

ОРІЄНТОВНИЙ КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ З/п	ТЕМА УРОКУ	№ с.	Дата
1.	Художній образ у мистецтві. Спогади про літо.	5	
2.	Художній образ у графіці. Могутні сосни.	8	
3.	Вибір графічної техніки для створення образу. Природні стихії.	11	
4.	Колір як засіб створення образу в живописі. Кольорові пори року. Мелодія осені.	15	
5.	Вибір художньої техніки для створення образу в живописі. Синій туман.	18	
6.	Форма, колір, декор у створенні художнього образу. Екзотичний птах.	20	
7.	Види скульптури. Особливості створення художнього образу в об'ємі. Мешканці казкового лісу.	24	
8.	Незвичайні матеріали художника-скульптора. Веселий лісовик.	28	
9.	Особливості декоративного образу в творах народних майстрів. Світ народної іграшки.	31	
10.	Петриківський розпис: композиційне та колірне рішення творів. Казкова квітка Петриківки.	34	
11.	Народне мистецтво витинанки. Вазонова композиція.	39	
12.	Архітектура як будівельне мистецтво. Будинок для казкового персонажа.	42	
13.	Інтер'єр. У селянській хаті.	44	
14.	Дизайн та художнє конструювання. Чарівний ліхтарик.	47	
15.	Шрифт і декор у створенні художнього образу. Святкова листівка.	49	
16.	Реалістичні та фантастичні образи в мистецтві. Невідома планета.	51	
17.	Засоби створення художнього образу в пейзажі. Караван пустелі.	53	
18.	Передавання плановості відкритого простору за допомогою кольору і тону. Морські фантазії.	55	
19.	Залежність колірної гами від освітлення. Свято весняної природи.	58	
20.	Трансформація форми як засіб створення декоративного образу. Декоративний образ тварин.	61	
21.	Образи фантастичних істот у творах народних художників. Фантастична істота.	63	
22.	Образи тварин у творах художників-аніمالістів. Мій чотирилапий друг.	66	
23.	Образи людей у портретному жанрі. Портрет казкового героя.	68	
24.	Зображення людини у статичному та динамічному станах. Веселі старті.	71	

25.	Художні традиції рідного краю. Український рушничок.	73	
26.	Краса природи рідного краю. Пам'ятки архітектури.	77	
27.	Вибір формату для створення виразної врівноваженої композиції. Садки цвітуть.	79	
28.	Виразально-зображувальні засоби композиції. Святковий день.	81	
29.	Архітектура малих форм. Шпаківня.	85	
30.	Вироби з металу. Ковальство та художнє литво. Металеве мереживо. Диво-дзвіночки.	89	
31.	Оформлення вітрин як різновид прикладного мистецтва. Дизайн вітрин магазину.	92	
32.	Колір та декор у багатоплановій тематичній композиції. Україна – моя Батьківщина.	95	

УРОК 1

Дата

Тема уроку. Художній образ у мистецтві.

Клас

Спогади про літо.

Мета уроку. Вчити дітей передавати в малюнку свої враження від навколишнього середовища; відновити в пам'яті учнів враження від праці та розваг улітку; виховувати любов до праці, прагнення допомагати дорослим.

Додатковий

матеріал до уроку

Обладнання:

- проектор, комп'ютер (ноутбук), екран, слайд-шоу;
- художні матеріали та інструменти: олівці, фломастери, маркери, кулькові та гелеві ручки, вугілля, пастель, крейди;
- зошити-альбоми;
- література: Образотворче мистецтво: підруч. для 4 кл. / М.І. Резніченко, С.І. Трач. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2015. — 142 с.; Програма «Образотворче мистецтво. 1-4 класи загальноосвітніх навчальних закладів, 2011».

Хід уроку

I. Стимулювання і мотивація навчально-пізнавальної діяльності. Визначення мети і завдань уроку.

У третьому класі ви побували у майстернях митців: графіка, живописця, скульптора, архітектора, майстра народного мистецтва. Цього року ми з вами ознайомимося з різними видами образотворчого мистецтва.

II. Вивчення нового матеріалу.

Художня культура є невід'ємною частиною духовної культури людства. Вона відкриває людині шлях до прекрасного. Основа художньої культури — мистецтво, яке в художніх образах відображає дійсність, концентрує в собі головні особливості естетичного ставлення до світу. Мистецтво покликане виховувати художній смак людини, розвивати її здатність до творчості.

Мистецтво — водночас і творення, і пізнання світу, і спілкування. Воно звернене до почуттів людини і впливає на неї з великою силою, виховуючи через любов до прекрасного моральні якості. Ми слухаємо музику, читаємо книги, відвідуємо музеї, дивимось кінофільми й театральні вистави — і наше життя наповнюється красою, набуває нового змісту.

Художній образ як мова мистецтва — це таке порівняння, співставлення різних елементів реального або придуманого світу, в результаті якого з'являється новий образ. Художній образ наділений своєю логікою, він розвивається за власними внутрішніми законами. Життєвий матеріал, що лежить в основі твору, веде за собою, і художник іноді отримує зовсім не той результат, якого прагнув. Переважно художній образ будується парадоксально, часто непередбачувано, незбагнено.

Жанри образотворчого мистецтва

Історичний — твори, присвячені історичним подіям та діячам.

Батальний — твори, присвячені воєнним подіям — битвам, епізодам війни.

Побутовий — картини, присвячені подіям повсякденного життя.

Портретний — твори, присвячені зображенню конкретної людини. Якщо художник малює себе, то він створює автопортрет.

Пейзаж — картини, в яких художники зображують природу, краєвиди міст, сіл. Якщо на картині бачимо місто майбутнього, то такий пейзаж називається футуристичним.

Анімалістичний — твори, присвячені зображенню тварин.

Натюрморт — картини, на яких зображені речі повсякденного вжитку, фрукти, овочі, квіти.

Робота з підручником.

Розгорніть підручник на с. 6-7.

Розгляньте картини.

До якого жанру образотворчого мистецтва вони належать?

Фізкультхвилинка.

III. Пробне застосування знань, формування умінь.

А тепер заплюште очі й під звуки прекрасної музики А. Вівальді (*звучить одна з композицій циклу «Пори року»*) постарайтеся згадати мальовничі куточки природи нашої України, які ви спостерігали під час літнього відпочинку.

Послідовність роботи над пейзажем:

1. Виберіть мотив і «напишіть» його подумки, визначивши, що є головним на вашому малюнку.
2. Визначте точку зору, лінію горизонту. Вирішіть, яку частину аркуша буде відведено небу, землі, деревам, воді тощо.
3. Уникайте ситуацій, коли лінія горизонту поділяє лист навпіл, і зображень, у яких дерево, стовп, будинок та інші об'єкти ділять малюнок по вертикалі на дві однакові частини. Виконавши малюнок, починайте роботу фарбами.
4. Спочатку пропишіть воду, землю, небо, дерева і тільки потім працюйте над конкретизацією форми предметів.
5. Особливу увагу приділіть предметам, розташованим на передньому плані. Їх зображають більш об'ємно та енергійно за кольором, контрастними; предмети загального плану мають вигляд плоскої плями з холодним блакитним, фіолетовим або сірим відтінком.

IV. Перегляд, аналіз та оцінювання учнівських робіт. Підсумок уроку. Рефлексія.

Якщо бачиш — на картині
Намальована ріка,
Чи то іній на ялинці,
Чи хмаринка здалека,
Чи засніжена рівнина,
Чи вузький провулок наш,
То, звичайно, ця картина
Називається.... (*пейзаж*).

Якщо бачиш, що з картини
Ніби дивиться на нас
Принц в одязі старовинній,
Чи сучасний верхолаз,
Льотчик, вчений, балерина,
Чи художник, чи поет,
Так і знай, що ця картина
Називається... (*портрет*).

Якщо бачиш на картині
Склянку чаю на столі,
Чи компот в склянім графіні,
Чи троянду в кристалі,
Може, й керамічну вазу,
Або грушку, або торт,
Навіть все оце відразу,
Знай, що це є ... (*натюрморт*).

Ось ти бачиш на картині:
Вовк з вовчицею сидить,
Лев — цар звірів — у савані

З левенятами лежить,
Бачиш іншого ти звіра,
Що зовсім нам є незвичний.
Як назвати жанр робіт цих?
Жанр цей — ... (аніمالістичний).

Якщо художник зобразив
Лицарів, що у поході,
Або війни чи стихію,
Що колись була в природі,
Чи принцес і королів,
Воїнів з мечем незвичним,
Жанр цей зветься ... (історичним).

Смуток, радість і любов —
Художник все відображає,
І красу людей у праці
Він чудово розкриває.
Все, що діється навкіл,
Відтворить завжди готовий.
Ці роботи потрапляють в жанр,
Що зветься ... (побутовий).

О. Кушнер

Вправа «Мікрофон».

- «Я сьогодні зрозумів...»;
- «Я дізнався ...»;
- «Я навчився...».

Дата

УРОК 2

Клас

Тема уроку. Художній образ у графіці.

Могутні сосни.

Додатковий

Мета уроку. Поглиблювати знання учнів про засоби графіки та графічні матеріали. Розширити поняття про особливості будови різних дерев. Розвивати графічні навички, асоціативно-образне мислення дітей. Формувати емоційно-естетичне сприйняття творів мистецтва.

матеріал до уроку

Завдання. Ознайомити дітей з роботами художників-графіків.

Закріпити знання про особливості будови різних дерев.

Вчити створювати художній образ дерева за поетичним описом.

Розвивати асоціативно-образне мислення дітей.

Обладнання:

— проектор, комп'ютер (ноутбук), екран, слайд-шоу;

— художні матеріали та інструменти: олівці, фломастери, маркери, кулькові та гелеві ручки, вугілля, пастель, крейди;

— зошити-альбоми;

— література: Образотворче мистецтво: підруч. для 4 кл. / М.І. Резніченко, С.І. Трач. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2015. — 142 с.; Програма «Образотворче мистецтво. 1-4 класи загальноосвітніх навчальних закладів, 2011».

Хід уроку

I. Стимулювання і мотивація навчально-пізнавальної діяльності. Визначення мети і завдань уроку.

Дидактична вправа «Шифрограма».

Ключ: читати за рухом годинника, через одну букву, починаючи з виділеної.

М	п	о	а	г	р	у	ь	т	д	н	ж	і
			и	я	н	х	с	з	о	ш	с	п

«Могутні сосни» — це і тема нашого уроку.

II. Актуалізація опорних знань.

Тема нашого уроку — «створення образу дерева». Тому ми спочатку ознайомимося з роботами художників-графіків, дізнаємось більше про дерева та навчимося створювати художній образ за поетичним описом.

Розгляньте репродукції картин художників-графіків.

— Які дерева тут зображені? (*Сосни, тополі, дуби, берізки.*)

— Розкажіть, які з цих творів вам сподобались найбільше. Чому?

— Які бувають стовбури у дерев? А які — гілки?

— Кого вам нагадують дерева на фото?

Слухання вірша.

Настав час прочитати лист від дерев. Послухайте уважно поетичні рядки і спробуйте уявити образи дерев, які нам потрібно намалювати.

СОСНИ

У лісі сосни, наче свічі,

Утаємничено живуть.

І зорям дивляться у вічі,

У небо тягнуться, ростуть.

А зорі їм казки шепочуть,

Вітри співають їм пісень.

А сосни вгору, в небо хочуть,

Стрічають сонечко щодень.

І зорям шлють привіт гілками,

У небі хмари дістають,

Вітрам кивають головами,
І місяцеві вкажуть путь.
Цікаво соснам в лісі жити,
І завжди щось новеньке є:
То Місяць сяде відпочити,
То пташечка гніздо зів'є.

Н. Красоткіна

ЯЛИНКА

Ой ялинко зелененька,
Ти була колись маленька,
А тепер ти ось така
І висока, і струнка.
Ось така, ось така
І висока, і струнка.
Швидко ти набралась сили:
Сонце, дощ тебе ростили.
Сірий зайчик для забав
Під ялинкою стрибав.
Для забав, для забав
Під ялинкою стрибав.
Біля тебе ми, ялинко,
Заспіваєм пісню дзвінко,
Візьмем руки у бочок,
Затанцюєм гопачок.
У бочок, у бочок,
Затанцюєм гопачок.

Г. Демченко

Перед вами різні графічні матеріали. Оберіть ті, які найбільше підходять для певного образу дерева. Наприклад, для старого дуба можна обрати фломастер або м'який олівець. Для берізки – гелеву ручку, твердий олівець. Пастеллю зручно малювати крону дерева, стару кору, траву, землю. Ви можете спробувати всі матеріали й поєднати кілька образів дерев у єдиній композиції. За задумом можна створити образ одного або двох дерев. Пам'ятайте про вибір формату альбомного аркуша. Кілька дерев краще розмістити на горизонтальному форматі. Одне або два дерева впишуться у вертикальний формат. Правильно визначте лінію горизонту та розмістіть передній і дальній плани. Головне має бути у центрі аркуша. Працюйте акуратно, не натирайте гумкою. Хто не впевнений, спочатку легенько промальовуйте композицію простим олівцем.

Темнича мова графіки

Графіка — найпоширеніший вид образотворчого мистецтва.

Мова графіки лаконічна. Художник-графік передає свої думки й почуття за допомогою крапок, ліній, штрихів і плям.

За технікою виконання графіку поділяють на рисунок, малюнок і гравюру.

Рисунок виконують твердими матеріалами (олівець, вуглина, крейда), *малюнок* — рідкими матеріалами (чорнило, туш).

Гравюра — це друкована графіка.

Рисунок — це основа образотворчого мистецтва. Правильно виконаний рисунок передає пропорції та об'єм предметів, їх просторове розміщення, відображає характер дійових осіб. Намагайтеся передати градації тону.

III. Вправи за зразком.

Простір можна передати за допомогою виразних засобів графіки.

Лінія. Змінюючи натиск на графічний матеріал, можна змінити і товщину лінії: більш яскраві соковиті ділянки лінії здаються ближчими, а в міру ослаблення товщини — віддаляються, ніби тануть у просторі.

Штрих — коротка лінія, виконана одним рухом руки. За допомогою штрихів можна відтворити контур, форму, об'єм, фактуру, простір. Наприклад, штрихом на папері легко подовжити краплю дощу.

Пляма. Однотонно зафарбована, різна за кольором, формою, розміром, густиною, характером тону. Все це дозволяє плямі створити ілюзію об'єму, глибини, допомагає точніше виразити реальність.

IV. Пробне застосування знань, формування умінь.

За допомогою засобів художньої виразності графіки намалюйте улюблене дерево. Придумайте своєму малюнку назву.

Фізкультхвилинка.

Травичка низенько-низенько,
Дерева високо-високо.
Вітер дерева колише, гойдає,
То праворуч, то ліворуч нахиляє,
То вперед, то назад.
Пташки летять, відлітають.
А діти тихенько за парти сідають.

V. Застосування знань, умінь і навичок у нових умовах.

Бесіда за запитаннями.

- Які дерева на ближньому плані: світлі чи темні?
- На якому плані предмети будуть намальовані більш насиченим тоном?
- На якому плані дерева та інші предмети більш детально опрацьовані?

Послідовність виконання роботи.

- 1) Визначіть мотив пейзажу (характер, настрої). Пам'ятайте про масштабне зображення малюнка.
- 2) Намітьте плямами, лініями основні та другорядні елементи композиції.
- 3) Опрацюйте елементи композиції, виділіть головне тоном (сюжетно-композиційний центр), надайте малюнку цілісності, виразності, закінченості.
- 4) Ведіть роботу від загального до часткового, від темних плям до світлих.
- 5) Використовуйте лінію для передавання пластики, руху, характеру; пляму — для передавання тону, фактури.

У процесі самостійної практичної діяльності учнів учитель стимулює їхню творчу активність, індивідуально консультує та психологічно підтримує. Після завершення роботи пропонує дати назви своїм малюнкам.

VI. Перегляд, аналіз та оцінювання учнівських робіт. Підсумок уроку. Рефлексія.

- На мою думку, дерева будуть задоволені портретами, які ви створили. Вони дуже нагадують поетичні образи з листа від дерев.
- Які засоби створення образів ви використали?
- Чи сподобалось вам малювати вірші?
- Поспостерігайте у природі за образами дерев і поділіться своїми враженнями на наступному уроці.